

TERVISEAMET

TERVISEAMET

RAHVA TERVISE JA HEA ELUKESKKONNA NIMEL

SOOVITUSED

TOITLUSTUSETTEVÕTETELE

COVID-19 LEVIKUPERIOODIL

Hanna Sepp

Jelena Rjabinina

Nakkushaiguste seire- ja epideemiatõrje osakond

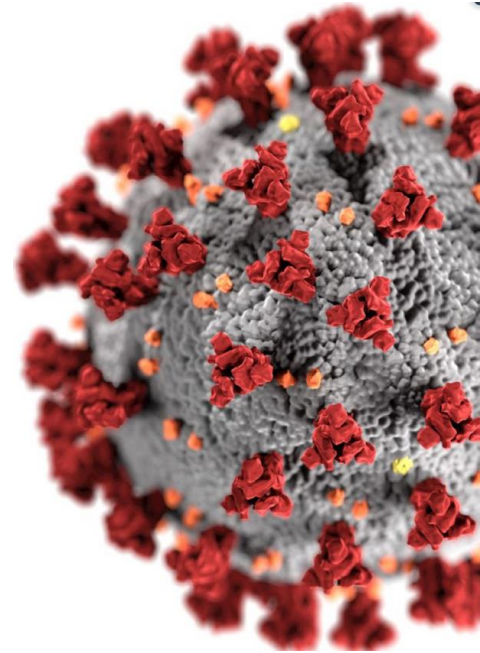
ASJATUNDLIK

HOOLIV

AVATUD

Viiruse nakkusohtlikkus

- Levib **piisnakkusena** (köhimine, aevastamine) ja **saastunud pindadelt**.
- **Peiteperiood** – keskmiselt 5–6 päeva, 1–14 enne sümptomite ilmemist.
- **Kõige nakkavam** – sümptomite ilmnemisel!
- **Nakkusohtlikkus** kuni 14 päeva peale haigusnähtude ilmnemist.
- **Riskirühmad:**
  - 80-aastased ja vanemad ka ilma kaasnevate haigusteta
  - Krooniliste haigustega inimesed sõltumata vanusest
  - Tervishoiu- ja hoolekandetasutuste töötajad
- **Märka varakult ka kergeste haigusnähtudega kliente ja töötajaid.**
- **Haigusnähtude korral kohene isoleerimine.**

COVID-19

Viiruse SARS-CoV-2 tekitatav haigus

Uus koroonaviirus

Koroonaviirused **esinevad loomadel**, kuid mõni tekitab haigust teadaolevalt ka inimestel.

2019. aasta uus koroonaviirus

ilmus Hiinas

2019. aasta lõpus.

See on tüvi, mida ei ole

varem **esinenud inimestel**.

Ennetamine

Nakkusohtlikus kohas viibides

Vältige kokkupuudet haigestunutega

Peske käsi vee ja seebiga

Kui tekib köha, kasutage meditsiinilist maski

Reisides järgige üldisi hügieenireegleid

Sümptomid

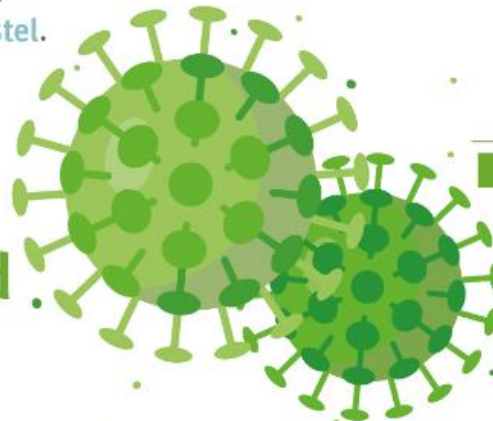
PALAVIK

KÖHA

HINGAMISRASKUSED

LIHASEVALU

VÄSIMUS

Ülekandumine

PIISKADEGA VÄLJAHINGATAVAS ÕHUS

2–14 päeva
hinnanguline peiteaeg

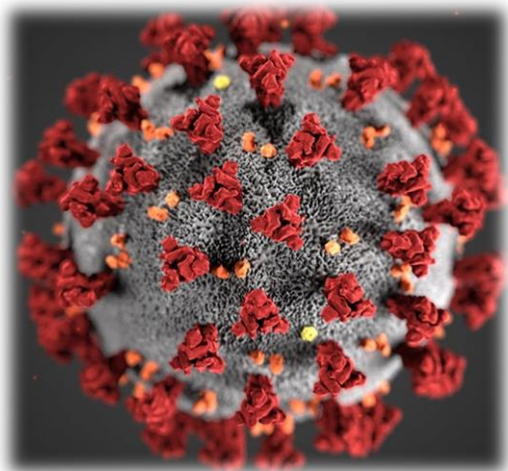

KORONAVIIRUSE PÜSIMINE ERI PINDADEL

Õhus
sadeneb
viirus
kiiresti
pindadele

Papp:
kuni 24
tundi

Plastik,
roostevaba
teras, klaas
kuni 3 päeva
(72 tundi)

**Viirust on võimalik eemaldada pindadelt
regulaarse puhastamise ja
desinfitseerimisega.**

Soodsatel keskkonna tingimustel:
niiske pind ja temperatuur 6–8° C –
viirus püsib isegi kuni 9 päeva.

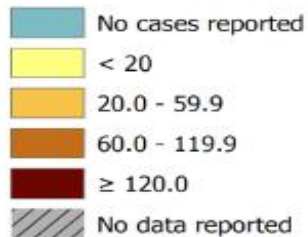

ECDC uuendatud andmed

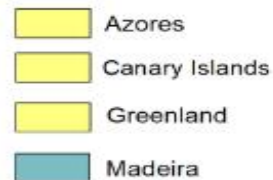
https://covid19-country-overviews.ecdc.europa.eu/#1_introduction

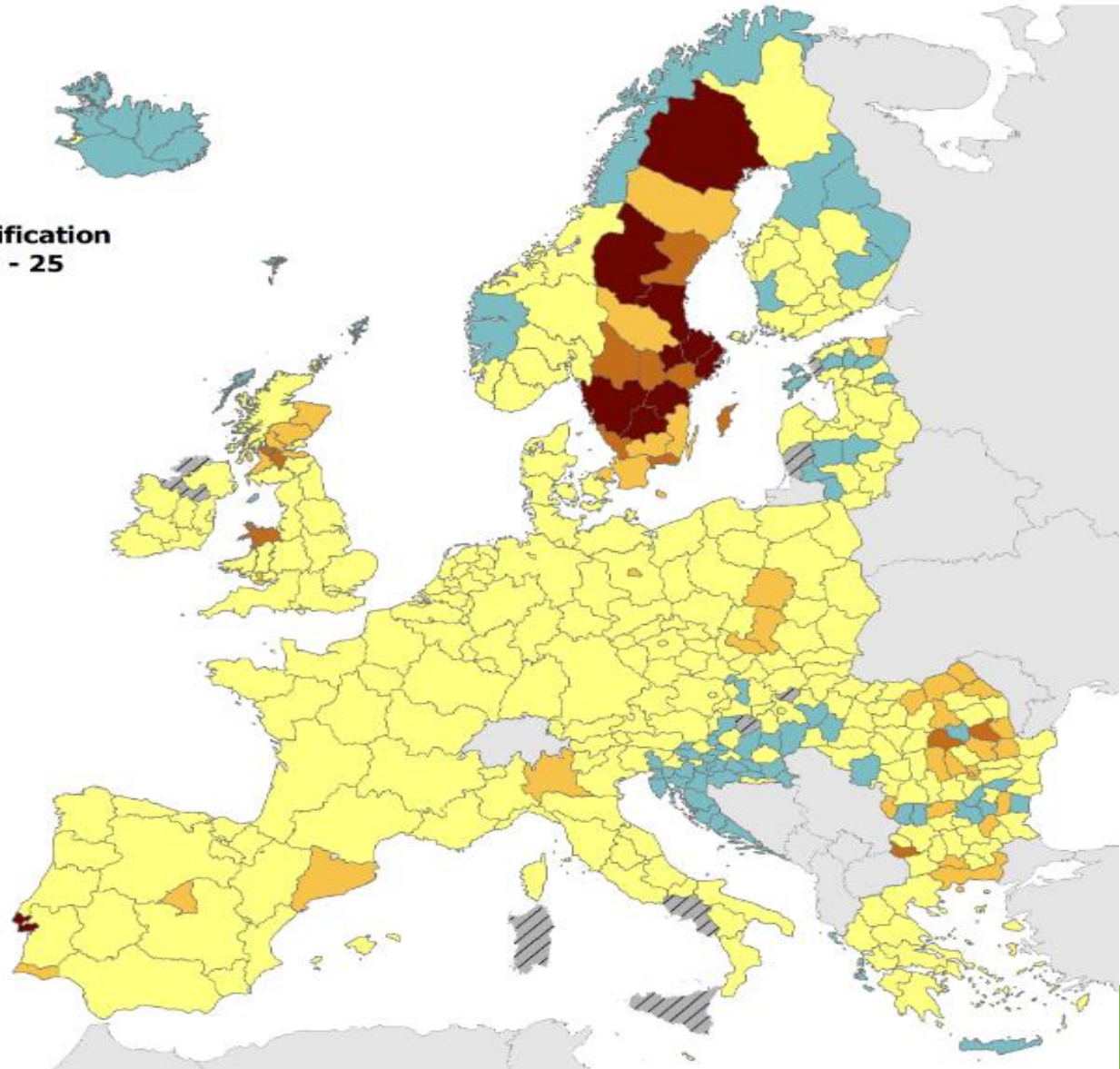
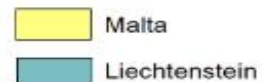
14-day COVID-19 case notification rate per 100 000 weeks 24 - 25

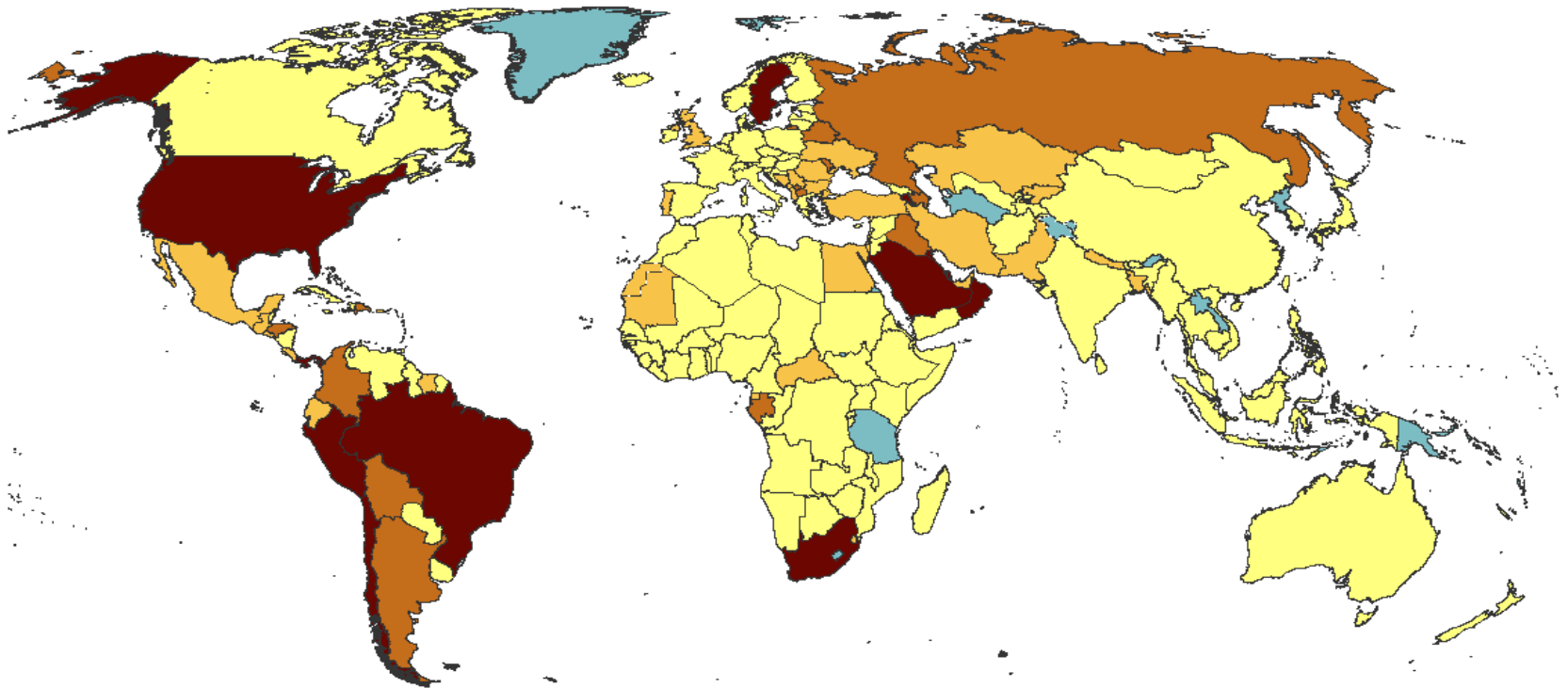
Regions not visible in the main map extent

Countries not visible in the main map extent

Geographic distribution of 14-day cumulative number of reported COVID-19 cases per 100 000 population, worldwide, as of 30 June 2020

14-day COVID-19 case notification rate per 100 000, as of 30 of June, 2020

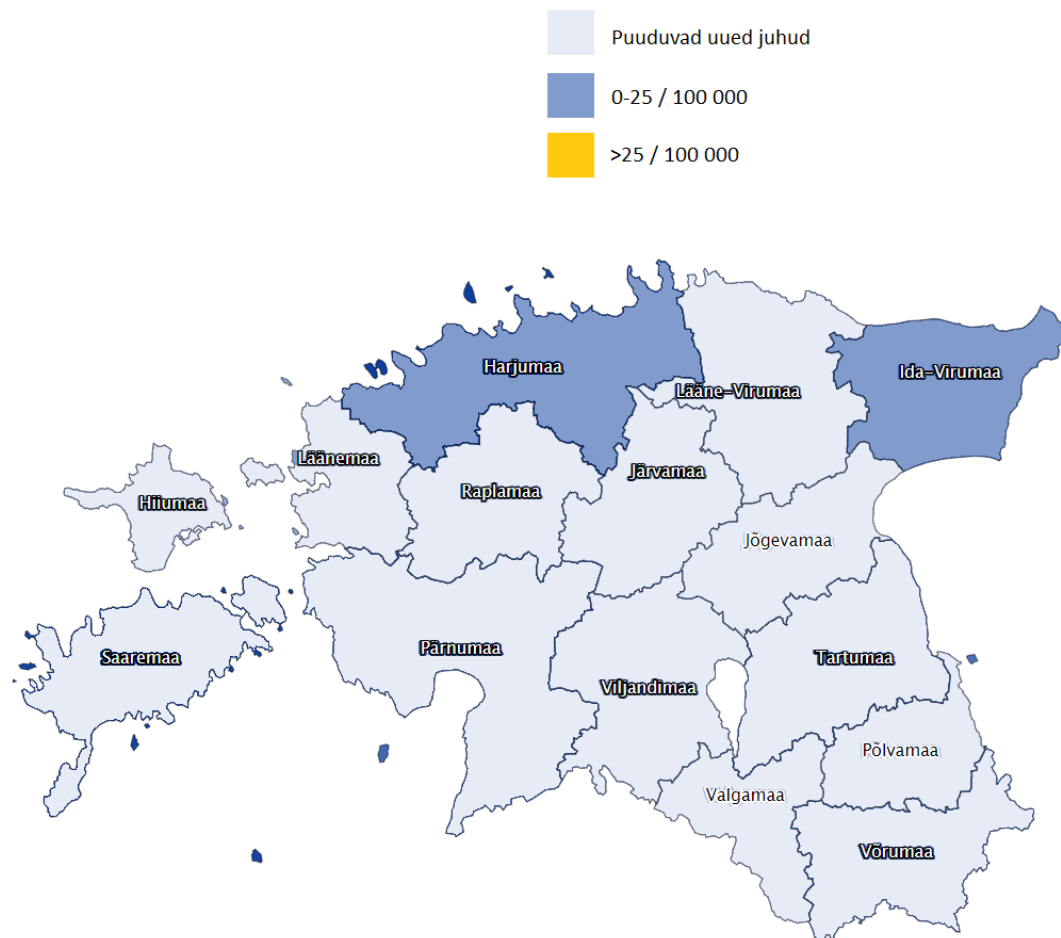
 < 20.0 20.0 - 59.9 60.0 - 119.9 ≥ 120.0 No new cases reported

The boundaries and names shown on this map do not imply official endorsement or acceptance by the European Union.

Date of production: 30/06/2020

TERVISEAMET

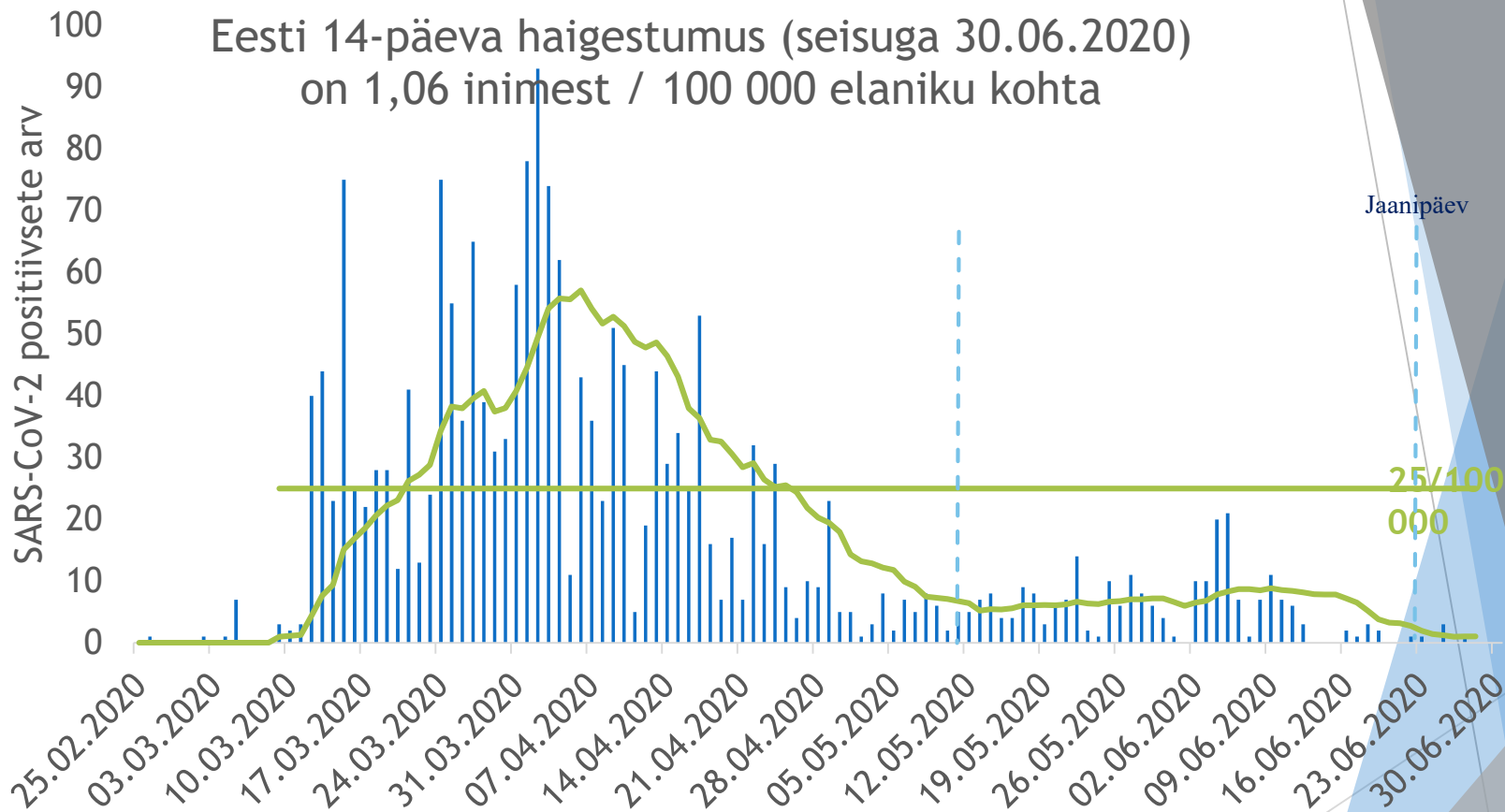
ASJATUNDLIK

HOOLIV

AVATUD

TERVISEAMET

ASJATUNDLIK

HOOLIV

AVATUD

Juhendmaterjalid seoses COVID-19 levikuga

- Terviseameti soovitusel jaekaubandus- ja toitlustusettevõtetele; puhastamis- ja desinfitseerimise kohta jm on avaldatud: <https://www.terviseamet.ee/et/COVID-19-trukised>
- Veterinaar- ja Toiduameti vastused korduvalt kippuvatele küsimustele (KKK) toidukäitlejatele www.vet.agri.ee
- EK juhend turismiteenuste taasalustamise ning majutus- ja toitlustusasutuste tervise-eeskirjade kohta (2020/C 169/01)
- Info kehtivate piirangute kohta www.kriis.ee
- Välisministeeriumi teave riikide ja eneseisolatsiooninõuete kohta Euroopast saabujatele <https://vm.ee/et/teave-riikide-ja-eneseisolatsiooninouete-kohta-euroopast-saabujatele>
- Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-outputs/translated-guidance>

Piiranguid kehtestavad õigusaktid peale eriolukorra lõppu

- Vabariigi Valitsuse 16.05.2020.a. korraldus nr 172
<https://www.riigiteataja.ee/akt/319062020007>
Hajutamise reegel (2+2 asemel)
Tagatud võimalus kasutada **desinfitseerimisvahendeid**
- <https://www.kriis.ee/et/hadaolukorra-aegsed-oigusaktid>

TERVISEAMET

Töötajate ohutus

- Tuleb jälgida töötajate tervist. Haige töötaja peab jääma koju.
- Meelde tuletada töötajatele käte hügieeni olulisust.
- Tuleb vältida silmade, nina ja suu katsumist.
- Vähendada nii palju kui võimalik distantsi töötajate ning töötajate ja klientide vahel (distantsi hoidmine, hajutamine).

Isikukaitsevahendid

- Vastavalt töökeskkonna riskianalüüsi tulemustele väljastada vastavalt tööiseloomele vajaminevad ühis- ja isikukaitsevahendid ning viia läbi koolitus, kuidas neid korrektselt ja ohutult kasutada.
- Tööriided pesta regulaarselt vastavalt ettevõtte tavakorraldusele. Haigestunud töötaja riided tuleb pesta koheselt temperatuuril vähemalt 60 kraadi.

Kliendi teenindamine

- Teavitada kliente, et nad haigustunnuste ilmnmisel loobuksid tootlustusettevõtte külastusest.
- Luua tingimused distantsi pidamiseks.
- Tagada klientidele võimalused käte pesemiseks ja/või desinfitseerimiseks enne söömist, pärast wc kasutamist jm. Käte desinfitseerimisvahendid klientide liikumisteedele nähtavasse kohta.
- Sagedasti katsutavatel pindadel ja esemetel (menüüd, leiva-/saiakorvid, nugade- ja kahvlite hoidjad jm) eelistada kergesti puhastavaid materjale.
- Eelistada kontaktivabasid maksevõimalusi.

OHUTU TOITLUSTAMINE

- Toidu serveerimiseks kasutada esemeid (nt kandikuid, leivakorve jm) mida võib puhastada ja desinfitseerida.
- Mõelda läbi toidu serveerimise ja mustade nõude äraviimise süsteemi, et vähendada personali ja klienti lähikokkupuudet.
- Peale toitlustamist pesta nõud nõudepesumasinas kuuma vee (60 kraadi) ja pesuvahendiga.

Pindade ja ruumide puhtus

- Puhtuse loomiseks piisab tavapärastest ainetest ja viisidest.
- Desinfitseerimisvahendite puhul (viirusevastane!), tuleb jälgida toote kasutusjuhendit. Nõuetele vastava desinfitseerimisvahendi etiketil on Terviseameti antud registreerimistunnistuse number.
- Erinevate alade puhastamiseks – erinevad koristusvahendid.
- Tühjendada prügikaste, kui need on täis $\frac{3}{4}$ ning puhastada prügikastid pärast tühjendamist.
- Kõik võimalikud viirusega saastunud jäätmed (sh isikukaitsevahendid) koguda pealt suletavasse kotti ning käidelda tavajäätmetena.

TERVISEAMET

Nõuanded puhastustöötajale

- Kasutada kergesti puhastatavaid tööriideid ja -jalanõusid.
- Kasutada ühekordseid kindaid ja kaitsekindaid, soovitatavalt pika käevarrega (näit. nitrilkindad, minimaalse paksusega 0,3 mm, vastavalt standardile EN-374-1).
- Sanitaarruumide puhastamisel ja desinfitseerivate vahenditega töötlemisel kasutada vajadusel kahekordseid kaitsekindaid.
- Kloori sisaldava desinfitseeriva vahendi kasutamisel kasutada ka hingamisteede kaitsevahendeid.

TERVISEAMET

Kätepesu ja isikukaitsevahendite kasutamine

- <https://www.youtube.com/watch?v=o6Ym19EQZI0&feature=youtu.be> (eesti)
- <https://www.youtube.com/watch?v=Dtuko55yND0> (vene)

TERVISEAMET

Toidu müügiks pakkumine ja toitlustus

- Järgida tavapäraseid toidukäitlemise nõudeid.
- Hoida toidu- ja joogi kaasamüügiks ja kohapeal tarbimiseks kasutatavaid pakendeid ja söögiriistu viisil, mis aitab vältida nende võimalikku saastumist.
- Võimalusel toidu degusteerimist pakkudes tagada nii toidu pakkujale kui ka klientidele kätehügieeni võimalused ja soodustage distantsihoidmist.
- Puhastada regulaarselt kõiki toiduga kokkupuutuvaid ning sagedasti katsutavaid pindu ja esemeid (sh menüüd, maitseainete ja –kastmete anumaid, leiva- ja saiakorv, müügilette jm).

TERVISEAMET

Küsimused?

E-post: kesk@terviseamet.ee

Telefon: (+372) 794 3500

www.terviseamet.ee

ASJATUNDLIK

HOOLIV

AVATUD